

Same nırsalade

ENGLISH AND FRENCH LANGUAGE NEWSPAPERS
IN TURKEY

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 2632

Prof. Dr. İsmet GİRİTLİ
Marmara University
Director of the School
of Journalism

In the years following the French Revolution, the French produced the first newspaper to be printed in Turkey, 36 years before the first Turkish newspaper "Takvimi Vekayi (Calendar of Events)" appeared in 1831. The "Bulletin de Nouvelles" was an organ of the French Embassy, published in 1795. This newspaper, which reflected the excitement of the French Revolution and explained the Revolution's goals to the French and the Turks in the Ottoman State, folded when French Ambassador Verninac left the Ottoman Empire on March 7, 1796, to be replaced by Ambassador Aubert-Duboyet. A new second monthly four page newspaper, the "Gazette Française de Constantinople" began to be published. This newspaper, the contents of which were generally concerned with France and its foreign relations, continued in print until the French occupation of Egypt in September, 1798.

The third French newspaper the "Spectateur Oriental" started to be printed as a weekly by Alexander Blacque in Izmir on March 24, 1821. This newspaper, which praised the reform movement of Mahmut II and criticized the Greek policies of the French government, was closed by the French government representative. Blacque then, with the support of his friends, established the "Courrier de Smyrne" in 1828. Blacque abandoned the newspaper in 1830 when it aroused the ire of the Russian Administration. Upon the request of Mahmud II, he came to Istanbul, where in 1831 he began to publish "Le Moniteur Ottoman", a half-official French language newspaper.

This newspaper, inspired by "Le Moniteur Official de la France" printed in France, gave broad coverage to much of the news carried in "Takvimi Vekayi" and to views of the Ottoman government.

After Alexander Blacque (Blak Bey) died in Malta in 1836 on his way back to France, Mahmut II interested himself in the education of Blacque's children. Having completed his education in France, Edward Blacque returned to Turkey to start a journalistic career. He was appointed editor-in-chief of the "Courrier de Constantinople" by Abdul Mejid who succeeded to the throne upon the death of Mahmud II.

ZMİR

- 1 1- Le Smyrnéen (1 Ocak 1824- Ekim 1824)
- 3 2- Le Spectateur Oriental (1824-Aralık 1827)
- 6 3- Le Courrier de Smyrne (Ocak 1828-1834)
- 4- Le Journal de Smyrne (1834-1915)
- 7 5- L'Echo de l'Orient (1838-1845)
- 6- L'Impartial de Smyrne (1841-?)
- 7- La Réforme (1869-1922)
- 8- Le Courrier de Smyrne
- * 9- Un peu tout (1908-?)
- * 10- Le Tribune de Smyrne, İngilizce-Fransızca
- 11- Hukuk, Türkçe-Fransızca
- 3 12- Echo de France (14 Temmuz 1919-1922)
- 13- Le Levant (1918-4 Ekim 1938)
- 1 14- Echo d'Izmir (1939- 20 Ocak 1940)

AYDIN

- * 1- La Nouvelle Patrie

TRABZON

- * 1- İntikam, Türkçe-Arapça-Rumca-Fransızca-Ermenice

1 seneden az
16

1 sene
3

3 sene
4

6 sene
3

7 sene
1

8 den fazla
17

önemli

TÜRKİYE'DE YAYINLANAN YABANCI DİLDEKİ GAZETELERİN
LİSTESİ :

İSTANBUL

- 1
?
1
- x 1- Bulletin de Nouvelles (1795)
 - 3 2- La Gazette française de Constantinople (1796-1798)
 - 1 3- Le Moniteur Ottoman (1831)
 - 3 4- Le Journal de Constantinople et des intérêts orientaux (1843-1846)
 - 5- Le Journal de Constantinople et Echo de l'Orient (11 Ağustos 1846-1866)
 - x 6- La Turquie (1 Şubat 1866)
 - x 7- Le Journal de Constantinople (?-1885)
 - 1 8- Le Courrier de Constantinople (1845)
 - 9- La Presse d'Orient (1 Ocak 1885-Ekim 1859)
 - 10- Le Courrier d'Orient (Şubat 1861- 9 Ağustos 1876)
 - x 11- Commercio Orientale, Fransız-İtalyanca, (?-1866)
 - 12- Le Phare du Bosphore (1866-1890)
 - 13- The Levant Herald and Eastern Express (1856- İngilizce-Fransızca)
 - 14- Le Montteur Oriental The Oriental Advertisser (1882-?)
 - 6 15- The Levant Times and Shipping Gazette (1868-1874) 6
 - x 16- Le Progres d'Orient (1874)
 - 17- Le Stamboul- L'İstanbul (1875-1964)
 - x 18- Journal du Matin (1875)
 - x 19- Moniteur du Commerce (?-1880)
 - x 20- L'Événement (Haziran 1876)
 - x 21- Le Financier (Temmuz 1876)
 - x 22- Le Semaphore (Temmuz 1876)
 - x 23- L'Orient (1894)
 - 6 24- La Turquie (1905-1911) 6
 - x 25- La Constitution (1911)
 - x 26- La Liberté (1911)
 - 27- Osmanlischer Lloyd, Almanca-Fransızca
 - 28- Lloyd Ottoman (1908-1923)
 - 29- L'Aurore (1908-1923)
 - 30- Servet (31 Ocak 1896-?), Türkçe-Fransızca

338
21
32
05

30 — 639
14 — 33
2
46

1978

*The
İstanbul
İstanbul*

Moreover, The Press and Publications of the General Directorate of the Office of the Prime Ministry has been publishing a weekly newspaper, "Newspet-Turkish Digest" since June, 1981. There are English, French, German and Arab editions.

From 1982 on, an English-language monthly economic journal "Made in Turkey" has been appearing, printed at the facilities of "Türkiye" newspaper which has offices in Ankara, Izmir, Bursa, Adana, Kayseri, New York, and Basel.

TÜRKİYEDE FRANSIZCA ve İNGİLİZCE DİLİNDE YAYINLANAN GAZETELER

Prof.Dr. İsmet GİRİTİLİ

Türkiye'de ilk gazeteyi Fransız Devrimini izleyen yıllarda, 1831 yılında çıkan ilk Türkçe gazete "Takvim-i Vekayi" den 36 yıl önce, Fransızlar çıkarmışlardır. 1795 de yayınlanan "Bulletin de Nouvelles" Fransız Büyük Elçiliğinin organı idi. Büyük Fransız Devriminin heyecanını yansıtan ve Devrimin amaçlarını Osmanlı Ülkesindeki Fransızlara ve Türklere anlatan bu gazete Fransa Cumhuriyeti Elçisi Verminac'ın 7 Mart 1796 da Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmasından ve yerini Elçi Aubert-Duboyet'e bırakmasından sonra kapanmış ve "Gazette Française de Constantinople" adlı ikinci aylık ve dört sayıfeli yeni bir gazete yayınlamaya başlamıştır. Bu gazetenin bütün haberleri genellikle Fransa ve dış dünya ile ilgili olup, yayını Fransızların Mısır'ı işgali tarihi olan 1798 Eylülüne kadar sürmüştür.

Fransızca üçüncü gazete "Spectateur Oriental", Alexander Blacque tarafından, 24 Mart 1821 de, haftalık olarak, İzmirde yayınlanmıştır. İkinci Mahmud'un giriştiği reform hareketini öven ve Fransız Hükümetinin Yunanistan Politikasını eleştiren bu gazete, Fransız Hükümetinin temsilcisince kapatılınca, Blacque dostlarının desteği ile 1828 de "Courrier de Smyrne" Gazetesini kurmuş, bu gazetenin yayını Rus Yöneticilerinin tepkisine yol açınca Blacque 1830 da gazeteyi terk ederek, İkinci Mahmud'un isteği üzerine İstanbul'a gelmiş ve 1831 Yılında İstanbulda "Le Moniteur Ottoman" adlı Fransızca olarak yarı resmî bir Gazete yayınlamaya başlamıştır.

Fransada yayınlanmakta olan "Le Moniteur Officiel de la France" adlı gazete-den esinlenilerek çıkarılan bu gazete, Takvim-i Vekayide yayınlanan bir çok habere ve Osmanlı Hükümetinin görüşüne de geniş yer vermiştir.

1836 da Fransaya giderken "altada ölen Alexander Blacque (Blak Bey) in ölümünden sonra, İkinci Mahmud, çocuklarının eğitimi ile yakından ilgilenmiş, Fransada öğrenimini tamamlayan Edward Blacque yurda dönerek gazeteciliğe başlamış ve İkinci Mahmud'un ölümü üzerine yerine geçen Abdül Mecid tarafından "Courrier de Constantinople" gazetesinin başyazarlığına, daha sonra da diplomatlığa ve nihayet Blak Paşa ünvanı ile Washington Elçiliğine tayin edilmiş, yedi yıla yakın bir süre A.B.D de Osmanlı Devletini temsil ettikten sonra, İstanbulda ilk Belediye Başkanı ve 1876 da Beşinci Murat zamanında Basın Genel Müdürü olmuştur.

19. Yüzyıl sonu ve 20. Yüzyılın başında Fransızca Basın varlığını sürdürdü. Fakat Birinci Dünya Savaşının çıkışı ile birlikte Fransızca Basın önemini büyük ölçüde yitirdi. Zira Osmanlı İmparatorluğu İngiltere ve Fransaya karşı savaşa girmiş ve Kapütülasyonları kaldırarak yabancı basının kazançlarını kısımtı.

Cumhuriyetin kurulmasından ve ulusal bir politikanın izlenmesinden sonra sadece İstanbul (1875-1964) gibi Fransız Hükümetinin desteklediği bir gazete ile, Türkiyedeki Fransızca okuyabilenlere seslenene Türk uyruklu azınlıkların yayınladıkları gazeteler ve Türkçe gazetelerin Fransızca baskıları okunup olmuştur.

Bu arada Levant - Herald (1867), The Times Gazetesinin Türkiyede muhabirliğini yapan Edgar Wittaker tarafından İstanbulda Fransızca ve İngilizce olarak yayınlanmıştır.

Stamboul (İstanbul) ise 1867 de İstanbulda kurulmuş olan (Levant Times) and Shipping Gazette) in yeni bir biçim alması ile ve adının değiştirilmesi ile 1875 de yayınlanmaya başlanmış ve Osmanlı İmparatorluğunun toprak bütünlüğünü savunan politikadan yana çıktığı ve daha sonraları sadece susmayı tercih ettiği için, zamanla Türk yaşamına ilgisiz hale gelmiş ve buna rağmen 1964 yılına kadar sürmüştür.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde çoğunluğu Fransızca dilinde yayınlanan ve belli başlılarını bu kısa tebliğimizde zikrettiğimiz veya tebliğin sonundaki listede gösterdiğimiz gazeteler yanında ve dışında da bir kaç gazetenin hem İngilizce hem Fransızca dillerinde yayınlandığını görüyoruz.